

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2023

Ympäristölautakunta 13.12.2022

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Julkaisun nimi: Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2023

Kuvat: Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristövalvonta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta.....	5
2.1	Valvottavat kohteet	5
2.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	5
2.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	6
3	Maa-ainelain säännöllinen valvonta	7
3.1	Maa-ainesten ottoalueet	7
3.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	7
3.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	7
4	Jätelain säännöllinen valvonta	9
4.1	Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet	9
4.2	Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta.....	9
4.3	Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta	9
5	Muu valvonta	11
5.1	Vesilain valvonta.....	11
5.2	Vesihuoltolain valvonta.....	11
5.3	Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät.....	11
5.4	Valvontayhteistyö.....	11
6	Valvonnan toteutumisen arviointi.....	12
	Liitteet.....	14
	Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain.....	14

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty tarkemmin valvontaohjelman sisällöstä. Sen mukaan valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä; ja
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on vahvistanut valvontasuunnitelman vuosille 2021-2023 päätöksellään 9.2.2021.

Valvontaohjelmassa on kuvattu myös vuodelle 2023 suunniteltu maa-ainelain valvonta sekä jätelain suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan toteuttaminen. Myös muu ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä valvonta on kuvattu lyhyesti.

2 Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta

2.1 Valvottavat kohteet

Ympäristövalvonnan vastuulle kuuluu 105 ympäristölupalaitoksen, 99 rekisteröitävän toiminnan ja yhden ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta. Maa-ainesten ottoa koskevien ympäristölupien valvonta tehdään osana maa-ainesvalvontaa ja tässä esitetty lupalaitosten lukumäärä ei sisällä maa-ainesten ottoon liittyviä ympäristölupia (yhteislupia).

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan (YSL) kohteet kunnittain vuonna 2023

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmi- järvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	9	7	39	29	21	105
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	16	22	20	22	19	99
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	1	0	0	0	1
<i>Yhteensä</i>	25	30	59	51	40	205

Säännöllisen valvonnan kohteita on tullut lisää vuoden 2022 valvontaohjelman hyväksymisen jälkeen 3 kpl. Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta perustuu laitospohjaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on jaoteltu neljään valvontaluokkaan. Lisäksi valvontaluokan x muodostavat laitokset, jotka tarkastetaan aina, kun toiminta on käynnissä. Riskinarvioinnin perusteet ja valvontaluokkien määrittely on kuvattu valvontasuunnitelmassa.

Liitteenä 1 on esitetty suunnitelmallisen valvonnan laitokset ja valvontaluokkien vaihteluväli toimialoittain.

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Valvontaohjelman mukaisesti määräaikaistarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi ympäristönsuojelulain säännöllisen valvonnan kohteisiin 50 kpl. Liitteenä 1 on esitetty suunnitellut määräaikaistarkastukset toimialoittain.

Edellä mainittujen tarkastusten lisäksi tullaan mahdollisesti vuoden 2023 aikana tekemään myös muutama toiminnan aloittamiseen ja lopettamiseen liittyvä tarkastus. Määräaikaistarkastus tullaan tekemään myös 2 - 5 kertaluonteiseen ilmoituksenvaraiseen kohteeseen, joissa toiminta ovat kestoltaan vähintään 6 kuukauden mittainen.

Taulukko 2. Suunnitellut määräaikaistarkastukset (YSL) kunnittain vuonna 2023

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	1	1	10	5	4	21
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	1	9	12	4	3	29
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	2	10	22	9	7	50

2.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Säännölliseen maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Vanhempiin luparatkaisuihin vuosiraportointivelvollisuus ja tarkkailumääräykset lisätään valvontaedellytysten parantamiseksi toiminnan muutoksen tai luvan muuttamista koskevan luparatkaisun myötä.

3 Maa-ainelain säännöllinen valvonta

3.1 Maa-ainesten ottoalueet

Maa-ainesten ottotoiminta keskittyy pääasiassa kiviainesten ottoon, joka edellyttää sekä maa-ainelain että ympäristönsuojelulain mukaisia lupia. Ympäristölupa saattaa sisältää myös muita luvanvaraisia toimintoja, kuten maankaatopaikkatoimintaa. Maa-ainelupa ja ympäristölupa käsitellään nykyisin pääasiassa yhteislupana ja toimintaa myös valvotaan yhtenä kokonaisuutena. Osalla vanhemmista ottoalueista on edelleen voimassa erilliset maa-aines- ja ympäristölupa. Valvonnan kannalta on kuitenkin luontevaa huolehtia näidenkin alueiden valvonnasta yhtenä kokonaisuutena. Tästä syystä nämä alueet on kirjattu valvontaohjelmaan yhteislupa-alueiksi.

Taulukko 3. Maa-ainesten oton valvonta kohteet vuonna 2023

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Maa-ainesten otto (myös yhteislupa-alueet)</i>	0	0	19	7	6	32
<i>Kotitarveottoalueet</i>	0	0	10	8	10	28

Yhteislupien valvonta sisältää ympäristönsuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan ja maa-ainelain mukaisen valvonnan. Nämä toiminnot sijoittuvat ympäristöluvan riskipisteytyksen perusteella valvontaluokkiin 2 - 4. Luvanvaraiset maa-ainesten ottoalueet kuuluvat valvontaluokkiin 1 - 2, joten ne tarkastetaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Lupien valvontatiheys muodostuu näistä lyhyemmän tarkastusvälin perusteella, joten toiminnot tullaan tarkastamaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Kotitarveottoalueiden jakamista valvontaluokkiin ei vielä ole tehty, mutta niissä tarkastustiheys tulee olemaan harvempi. Vuodelle 2023 ei ole suunniteltu tarkastuksia kotitarveottoalueille. Ympäristövalvonta jatkaa vuoden 2023 aikana kotitarveottoalueiden kartoittamista ja valvontaluokittamista.

3.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Vuonna 2023 maa-ainesten ottoalueille on suunniteltu yhteensä 23 määräaikaistarkastusta. Näiden tarkastusten lisäksi tullaan tekemään aloitustarkastuksia uuden toiminnan alkaessa ja lopputarkastuksia ottotoiminnan loppuessa. Maa-ainelain mukaisesta valvonnasta laskutetaan vuosimaksut ja ympäristönsuojelulain mukaisista tarkastuksista laskutetaan taksan mukainen maksu, jos valvonta olennaisesti laajenee maa-ainelain mukaisesta tarkastuksesta.

3.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Maa-ainelaki edellyttää vuosi-ilmoituksen tekemistä otetun maa-aineksen määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään pääsääntöisesti sähköisesti Notto-tietokantaan. Ympäristöluvissa ase-

tetaan yleensä erillinen vuosiraportointivelvollisuus. Tarkkailuvelvoitteita voi olla sekä maa-ainesuostuksessa että ympäristöluovassa. Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on näiden vuosiyhteenvetojen ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Toiminnan muutosta sekä luvan uudistamista tai muuttamista koskevissa ratkaisuissa tulaa valvontaedellytysten parantamiseksi vuosiraportointivelvollisuus ja tarvittavat tarkkailumääräykset lisäämään myös vanhoihin lupiin.

Maa-ainesten ottotoiminnan valvomiseksi voidaan myös teettää mittauksia ottotoiminnan etenemisen valvomiseksi. Mittaukset tilataan ulkopuoliselta asiantuntija taholta. Vuodelle 2023 ei ole suunniteltu tarkastusmittauksia.

4 Jätelain säännöllinen valvonta

4.1 Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvollisuus koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet. Omassa tarkastustoiminnassaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa myös Suomen ympäristökeskuksen laatimaa kansainvälisten jätteesiirtojen valvontasuunnitelmaa. Suunnitteluvollisuuden ulkopuolelle jää jätelain säännöllisestä valvonnasta vaarallisia jätteitä tuottava toiminta, joka kuitenkin on otettu osaksi tätä ohjelmaa.

Taulukko 4. Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet vuonna 2023

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Keräystoiminta</i>	2	2	5	2	2	13
<i>Hyötyjätepiste</i>	49	17	7	26	62	161
<i>Toiminta, jossa syntyy vaarallisia jätteitä</i>	n. 450	n. 250	n. 250	n. 400	n. 350	n. 1700

4.2 Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta

Rekisteröityjä jätteen kerääjiä on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella 13. Näistä osaan liittyy myös jätteen kansainvälisten siirtojen valvontaa. Vuonna 2023 valvontatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi 3 kpl.

Hyötyjätepisteitä valitaan valvottavaksi kunnittain. Jos pisteitä on paljon, tehdään valvottavien kohteiden määrittäminen satunnaisotannalla. Kaikkien keräystoimijoiden samalla hyötyjätepisteellä olevat keräysastiat tarkastetaan samanaikaisesti. Vuodelle 2023 on suunniteltu 10 kpl hyötyjätepisteiden tarkastuksia.

4.3 Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että jätelain säännölliseen valvontaan ei ole ollut mahdollista kohdistaa merkittäviä valvontaresursseja. Tarkastuksia tullaan tekemään valvontaprojektina sekä toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

Säännöllisen valvonnan kohteet eivät ole vaarallisia jätteitä tuottavan toiminnan osalta ympäristövalvonnan tiedossa. Vaarallisia jätteitä tuottavaa toimintaa on aiempina vuosina (2016-2017) tarkastettu toimialakohtaisina valvontaprojekteina. Vuosina 2020-2021 valvontaprojektit jäivät tekemättä korona-pandemian vuoksi. Vuonna 2022 jatkettiin valvontaa pääosin aiempien vuosien tarkastuksista tulleiden kohteiden osalta. Vuonna 2022 aloitettiin vaarallisia jätteitä

tuottavien toimintojen valvontasuunnitelman laatiminen. Vaarallisten jätteiden valvontasuunnitelma toteutetaan opinnäytetyönä vuoden 2023 aikana ja se sisällytetään tähän ohjelmaan.

5 Muu valvonta

5.1 Vesilain valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että vesilain kohteita tarkastetaan vuonna 2023 vain toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.2 Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain mukainen valvonta tullaan tekemään vuonna 2023 kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.3 Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät

Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesienkäsittelyjärjestelmien valvonta on aloitettu vuonna 2021 Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla, joilla on ollut voimassa jätevesijärjestelmien uudistamisvelvollisuus. Vuonna 2022 valvontaa on jatkettu Tuusulassa, Mäntsälässä ja Nurmijärvellä niin ikään vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla.

Valvonnan laajuus suunnitellaan käytössä olevien resurssien puitteissa. Vuonna 2023 jatketaan vuosina 2021 ja 2022 tarkastettujen kohteiden valvontaa ja otetaan resurssien puitteissa uusia vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla sijaitsevia valvontakohteita.

5.4 Valvontayhteistyö

Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten tarkastuksiin osallistutaan vuonna 2023 työtilanteen sen salliessa. Kuntien ja kaupunkien siisteyskierrokselle osallistutaan tarvittaessa. Teollisuusjätevesiä koskevia yhteistarkastuksia tehdään tarvittaessa vesihuoltolaitosten kanssa ja samalla voidaan tarkastaa toimintoja laajemmaltikin. Ympäristövalvonta antaa muille viranomaisille virka-apua tarvittaessa.

6 Valvonnan toteutumisen arviointi

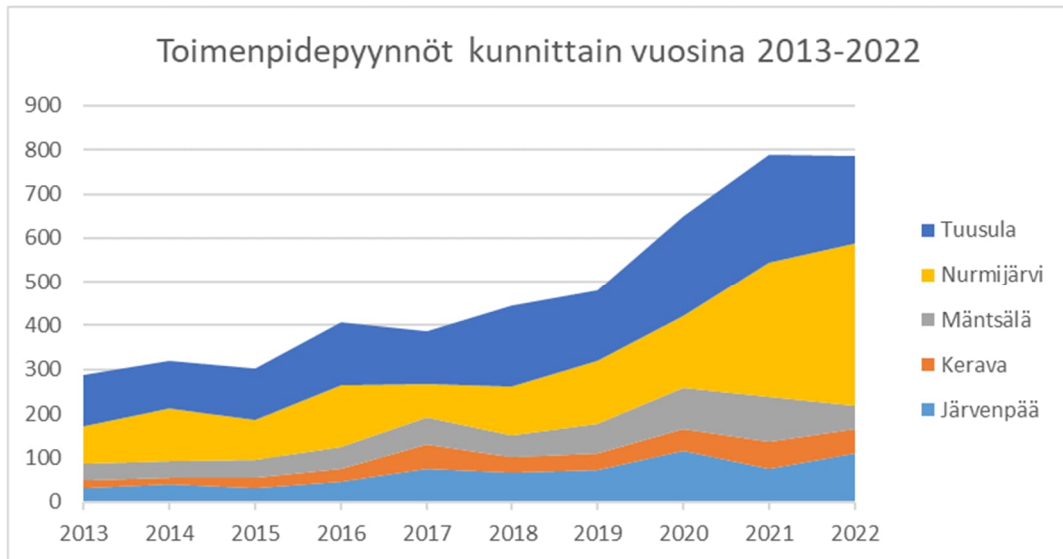
Korona-pandemian jatkumisen aiheuttamista erityisjärjestelyistä huolimatta ympäristölupalaitosten ja rekisteröitävien laitosten tarkastukset pystyttiin toteuttamaan pääosin suunnitellusti. Valvontaohjelman toteutumisaste oli 86 %. Valvontakohteet ovat pääsääntöisesti toimineet lupaehtojen mukaisesti. Maa-ainesten oton valvontaa ei olla vuonna 2022 pystytty hoitamaan täysin valvontaohjelman mukaisesti. Edelleen vuonna 2022 kalliokiviaineksen ottamisesta ja erityisesti asfalttiasemista tulleiden haittailmoitusten määrä on kasvanut. Ilmoitusten käsittelyyn on valvontaviranomaiselta mennyt paljon aikaa. Lisäksi ympäristövalvonnan työaikaa on kulunut arkistonmuodostussuunnitelman päivittämiseen sekä Tuusulan kunnan ympäristönsuojelumääräysten laatimisen ja Mäntsälän kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämisen aloittamiseen.

Toiminnat, joissa syntyy vaarallista jätettä, kuuluvat jätelain säännöllisen valvonnan piiriin, mutta eivät ole rekisteröintivelvollisia eikä niistä ole siksi kattavaa tietoa. Rekisteröitävät jätteiden keräystoiminnat ovat pääsääntöisesti tehneet rekisteröinti-ilmoitukset ja nämä toiminnot ovat nyt hyvin tiedossa. Jätteenkeräystoimintaa ja hyötyjätepiste tarkastuksia on tehty suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2022 käynnistettiin vaarallisten jätteiden tuottajien valvontasuunnitelman laatiminen opinnäytetyönä. Lisäksi jatkettiin aiempina vuosina aloitettua vaarallisten jätteiden tuottajien valvontaa. Jätelain valvontaa tehtiin pääasiassa toimenpidepyyntöjen tai vireillepanojen perusteella.

Vesilain valvonta on perustunut pääsääntöisesti kirjallisiin vireillepanoihin. ELY-keskuksen kanssa on sovittu, että vesilain mukaisesti luvanvaraisia toimintoja valvoo ELY-keskus. Vesilain lupia on kuitenkin valvottu osana ympäristö- ja maa-ainelupien valvontaa kohteissa, joilla on myös vesilain mukainen lupa.

ELY-keskuksen valvomien lupalaitosten tarkastuksiin on osallistuttu työtilanteen salliessa.

Valvonnan voimavaroja on edelleen vuonna 2022 jouduttu kohdentamaan erittäin paljon toimenpidepyyntöjen käsittelyyn. Toimenpidepyyntöjen määrä on pysynyt edelleen suurena. Vuonna 2022 kirjattiin toimenpidepyyntöjä 787 kappaletta (tilanne 29.11.2022). Suhteellisesti eniten kasvoi Nurmijärven kunnan alueelta tehdyt toimenpidepyynnöt.

Kuva 1. Toimenpidepyyntöjen määrän kehittyminen vuodesta 2013 vuoteen 2022 (tilanne 29.11.2022).

Liitteet

Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain 2023

Ympäristölupa-aiheet	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä	Valvontaluokat	Määräaikais- tarkastukset
Metalliteollisuus	1	0	0	0	3	4	3	0
Energian tuotanto								
luvanvaraiset	0	0	0	0	1	1	4	0
rekisteröitävät	2	10	5	3	4	24	4	13
Jakeluasemat ja polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely								
luvanvaraiset	1	0	0	1	1	3	1-4	0
rekisteröitävät	10	10	11	17	11	59	3-4	9
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	1	1	9	1	3	15	2-4	1
Mineraalituotteiden valmistus	2	0	3	5	4	14	2-4	2
Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely	0	0	0	0	0	0	4	0
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1	4	0	1	0	6	4	0
Eläinsuojat tai kalankasvatus	0	0	14	5	1	20	2-4	3
Liikenne	0	0	3	4	0	7	4	3
Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely	2	1	6	11	7	27	2-4	7
Muu toiminta	0	0	2	0	1	3	3-4	2
YSL 27 §:n mukaiset kohteet	1	1	2	1	0	5	3-4	3
Asfalttiasema	0	0	3	1	3	7	3-4	6
Betoniasema	0	0	0	0	1	1	3	0
Orgaanisia liottimia käyttävät toiminta	2	1	0	0	0	3	2-4	1
Kemialliset pesulat	2	1	1	1	0	5	4	0
Rekisteröitävä jätelain ammattimainen keräys	2	2	5	5	5	19	3-4	3
Yhteensä	27	31	64	56	45	223	Yhteensä	53

Keski-Uudenmaan
YMPÄRISTÖKESKUS